

Commissie Europese Zaken Cohesie

Regionale betrokkenheid dient innovatief MFK

Met dank aan de Europese structuur- en investeringsfondsen hebben decentrale overheden de afgelopen jaren cruciale, impactvolle projecten in gang kunnen zetten. Dit cohesiebeleid heeft geleid tot miljarden euro's aan co-investeringen, duizenden banen en baanbrekende regionale innovaties. Na de huidige financiële periode willen de decentrale overheden deze succesvolle aanpak continueren om de brede welvaart, de energietransitie, arbeidsmarkt en de economische veerkracht van Nederland structureel te versterken.

Recente ontwikkelingen, zoals de Nederlandse appreciatie van het **Cypriotische voorstel** en het **Berlijn-statement van augustus 2026** van Nederland en vijf andere nettobetalers, focussen zich zeer sterk op de budgettaire omvang van het Meerjarig Financieel Kader. Decentrale overheden staan voor een gemoderniseerd en innovatief MFK, maar dit mag **niet ten koste gaan van de toegankelijkheid van middelen voor lokale projecten**. Daarnaast waarschuwen wij scherp voor de Nederlandse fixatie op enkel de *hoogte* van de EU-afdracht. Een te drastische, generieke bezuiniging zal kunnen leiden tot minder focus op concurrentievermogen en innovatie.

Verder blijven er grote zorgen bestaan voor het voorstel van de Europese Commissie om de fondsen voor cohesiebeleid en landbouwbeleid samen te voegen in één integraal nationaal plan (NRPP) per lidstaat. Decentrale overheden steunen de modernisering van de EU-begroting, maar dit mag nooit ten koste gaan van de toegankelijkheid van middelen voor lokale projecten. Als koepels waarderen VNG en IPO de ambtelijke en bestuurlijke contacten er reeds zijn en blijven we graag bijdragen aan een volwaardig partnerschap. Juist de regio's kennen de specifieke maatschappelijke en geopolitieke opgaven — groen, slim, sociaal en veilig — het beste.

In deze inbreng reiken wij u kritische vragen aan. Het doel hiervan is te borgen dat de scherpe Nederlandse inzet op een sober budget niet blindelings leidt tot centralisatie en een onwerkbare uitholling van onze regionale innovatie-ecosystemen. De Nederlandse projecten die momenteel cofinanciering ontvangen behoren tot de meest innovatieve van Europa. Zo hebben EFRO-projecten een bewezen **multipliereffect van 3,14** en levert dit beleid een significante en directe bijdrage aan onze nationale welvaart.

Vragen:

1. Het kabinet profileert zich via het 'Berlijn-statement' scherp op het verlagen van het totale EU-budget. Op welke wijze gaat het kabinet garanderen dat deze focus op budgettaire krimp **niet ten koste gaat van een innovatiever MFK**?
2. Op welke manier kan gegarandeerd worden dat gemeenten, provincies als volwaardige partners worden betrokken bij het opstellen van de doelen, governance en monitoringssystematiek van het nationaal plan van Nederland, inclusief cohesiebeleid, zodat we komen tot een van onderen op vormgegeven en breed gedragen nationaal plan?
3. Op welke manier kan gegarandeerd worden dat er in de basisopzet van het NRPP voldoende geld beschikbaar komt voor lokale en regionale uitdagingen en het bevorderen van de lokale/regionale economie via innovatie-ecosystemen?
4. Op welke manier kan gegarandeerd worden dat er in de basisopzet van het NRPP voldoende geld beschikbaar komt voor de stimulering van de regionale arbeidsmarkt en andere sociale doelstellingen?
5. Op welke manier kan gebruik worden gemaakt van bestaande managementstructuren, rekening houdend met de taakstellingen bij het Rijk en het beperken van extra administratieve lasten?

Maak de aanpak werkbaar: Risico op onderuitputting en administratieve overbelasting

Het kabinet onderschrijft tot op heden dat het MFK een investeringsbegroting is. Investeringsprogramma's vragen om stabiliteit en voorspelbaarheid. In het bijzonder programma's met doelstellingen voor de langere termijn. De cohesieprogramma's die zijn opgenomen in het voorstel voor de NRPP vormen de basis voor de investeringsprogramma's voor gemeenten, provincies en waterschappen op het gebied van innovatie, duurzaamheid, stedelijke en plattelandsontwikkeling, en scholing en de arbeidsmarkt. In de voorstellen van de EC nemen de jaartranches voor de NRPP tussen 2028 en 2034 af met 40%. Verder stelt ze voor te werken met een jaarlijkse afrekenmethodiek (N+10 maanden) en stelt ze een groot aantal prioriteiten met weinig focus voor.

Met de N+10 methodiek komt er een tijdslimiet van 10 maanden voor de administratieve afhandeling van projecten. De gedachte hierachter is logisch, omdat dit budgettaire controle in theorie vergroot. Maar in de praktijk gaat dit averechts werken. Het geeft een prikkel voor het overhaast afwerken van projecten, waardoor een correcte afwikkeling juist in het geding komt. Bovendien leidt dit tot risico vermindering in de projecten wat juist op innovatieprojecten een groot effect zal hebben. Haastige spoed is zelden goed.

Vragen:

1. Op welke manier wordt ervoor gezorgd dat decentrale overheden invulling kunnen geven aan stabiele en voorspelbare meerjarige investeringsprogramma's ter versterking van lokale en regionale innovatieve ecosystemen en duurzame investeringen in energie en klimaat?
2. Op welke manier kan het risico worden gemitigeerd dat de voorgestelde N+10 methodiek averechts werkt en juist zal leiden tot een minder zorgvuldige afwikkeling van projecten, met het risico dat dit zal leiden tot onder uitputting van fondsen?
3. Ondersteunt het kabinet de betrokkenheid van decentrale overheden bij de overige pijlers van het MFK. Meer specifiek het opnemen van gemeenten en provincies als begunstigde in het European Competitiveness Fund?

HUIS VAN DE **NEDERLANDSE**
PROVINCIES

HNP

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Interprovinciaal Overleg